

Schulnachrichten.

Lehrverfassung.

SEXTA.

Ordinarius: Hilft. Dr. Gruszczyński.

a. Katholische Religion. 2 St. R.-L. Hebanowski. Vom Dasein Gottes, von der Offenbarung, von der heil. Schrift und der Tradition; von den Eigenschaften Gottes, von der Schöpfung und der Vorsehung, vom Falle des Menschen und seiner Erlösung durch Jesum Christum; nach Ontrup.

b. Latein. 8 St. Hlft. Dr. Gruszczyński. 3 St. Nach Popliński's kleiner Grammatik, Formenlehre bis zum Verbum deponens einschließlich; 2 St. Uebersetzen aus dem Lateinischen ins Polnische nach Schönborn's Lesebuch 1. Cursus bis §. 60. 1 St. Uebersetzen aus dem Polnischen ins Lateinische nach Trojański's Aufgaben I. Th. S. 8—16; 1 St. häusliche Exercitia; 1 St. Extemporalia.

c. Polnisch. 3 St. Hlft. Dr. Gruszczyński. Nach der kl. praktisch. Grammatik v. Muczkowski, die Hauptregeln der Formenlehre; Lesen und Declamiren nach A. Popliński's Auswahl; schriftliche Uebungen.

d. Deutsch. 4 St. Hlft. Dr. Gruszczyński. Nach Trojański's Grammatik, Formenlehre bis zu den unregelmäßigen Verbis oder der sogenannten schwachen Conjugation; Lesen und Declamiren; Uebersetzen aus dem Elementarbuch von Popliński; schriftliche Uebungen.

Wiadomości szkolne.

A.

PLAN NAUK.

KLASSA VI.

Ordynaryusz: N. pom. Dr. Gruszczyński.

a. *Religia katolicka.* 2 godz. N. r. X. Hebanowski. O bytności Boga, o objawieniu, o piśmie ś. i tradycyi; o przymiotach Boga, o stworzeniu i opatrności, o nпадku człowieka i jego odkupieniu przez Pana Jezusa; podług Ontrupa.

b. *Język łaciński.* 8 godz. N. p. Dr. Gruszczyński. 3 godz. z gramm. mniejszej Poplińskiego aż do słowa *deponens* włącznie; 2 godz. tlómaczenie z łacińskiego języka na polski podług wypisów Schönborna Cz. I. aż do §. 60; 1 godz. tlóm. z polskiego języka na łaciński podług zadań Trojańskiego Cz. I. stron. 8—16; 1 godz. ćwiczenia domowe; 1 godz. ćwiczenia w klasie na piśmie czyli extemporalia.

c. *Język polski.* 3 godz. N. p. Dr. Gruszczyński. Podług gramm. praktycznej Muczkowskiego główne prawidła o formach; czytanie i deklamacye z Wyboru Prozy A. Poplińskiego; ćwiczenia piśmienne.

d. *Język niemiecki.* 4. godz. N. p. Dr. Gruszczyński. Z gramm. Trojańskiego o formach aż do słów nieregularnych czyli konjugacyi słabej; czytanie i deklamacya; tlóm. z książki początkowej Poplińskiego; ćwiczenia piśmienne.

e. Arithmetik. 4 St. Hlfl. Figurski. Die vier Species mit unbenannten und benannten Zahlen, Brüchen, Regel-de-tri, Kopfrechnen.

f. Naturgeschichte. 2 St. Prof. Motty. Einleitung, Eintheilung der Naturreiche nach dem Linneischen System und Beschreibung einiger merkwürdiger Mineralien und Pflanzen.

g. Geschichte. 1 St. N.-L. Hebanowski. Biblische Geschichte bis auf den König Salomon.

h. Geographie. 2 St. Prof. Popliński; von Mitte Februar Cand. Szulc. Das Nöthigste aus der mathematischen und physischen Geographie; hierauf eine allgemeine Uebersicht der geographischen Verhältnisse von Europa.

i. Kalligraphie. 2 St. Zeichenlehrer Rabuske. Uebungen nach gestochenen Vorschriften,

QUINTA.

Ordinarius: Hlflfl. Figurski.

a. Katholische Religion. 2 St. N.-L. Hebanowski. Von der Erlösung, Heiligung und von der Kirche nach Ontrup.

b. Latein. 8 St. Hlfl. Figurski. 3 St. nach Popliński's H. Gramm., die ganze Etymologie; 2 St. Uebersetzen aus dem Lateinischen ins Polnische nach Schönborn's Lesebuch II. Th. Abth. 1, 2, 3 bis §. 14. Abth. 4 bis §. 15; 2 St. Uebersetzen aus dem Polnischen ins Lateinische nach Trojański's Aufgaben I. Th. bis S. 53. 1 St. Extemporalia pro loco abwechselnd mit häuslichen Exercitien. Memorirt wurden aus Schönborn's Lesebuch. Abth. III. §§. 1—14. und Abth. IV. §§. 1—16.

c. Polnisch. 3 St. bis Mitte Februar Hlfl. Dr. Gruszczyński, von da ab Cand. Szulc. Nach der Grammatik von Muczkowski; die ganze Formenlehre, Erzählen des Gelesenen und Declamiren; schriftliche Uebungen.

d. Deutsch. 4 St. bis Mitte Februar Hlfl. Figurski, von da ab Cand. Szulc. Nach Trojański's Gramm. die Formenlehre des Verbi; Uebun-

e. *Arytmetyka*. 4 godz. N. p. Figurski. Cztery działania liczb niemianowanych i mianowanych, ułamki, reguła trzech, rachunki pa-mięciowe.

f. *Historya naturalna*. 2 godz. Prof. Motty. Wstęp, podział królestw natury podług systemu Linneusza, opis niektórych ważniejszych minerałów i roślin.

g. *Historya*. 1 godz. N. r. X. Hebanowski. *Historya biblijna* aż do króla Salomona.

h. *Jeografia*. 2 god. Prof. Popliński; od połowy Lutego Kand. Szulc. Najglówniejsze rzeczy z jeografii matematycznej i fizycznej, potem ogólny rys stosunków jeograficznych Europy.

i. *Kalligrafia*. 2 godz. Naucz. rysunków Rabuske. Ćwiczenia podług wzorów sztychowanych.

KLASSA V.

Ordynaryusz: N. p. Figurski.

a. *Religia katolicka*. 2 godz. N. r. X. Hebanowski. O odkupieniu, uświęceniu i o kościele podług Ontrupa.

b. *Język łaciński*. 8. godz. N. p. Figurski. 3 godz. z gramm. mnieziej Poplińskiego całą etymologia; 2 godz. tlóm. z łacińskiego języka na polski podług wypisów Schönborna Cz. II., oddz. 1, 2, 3 aż do §. 14., oddz. 4. aż do §. 15; 2 godz. tlóm. z polskiego na język łaciński podług zadań Trojańskiego Cz. I. aż do str. 53; 1 godz. ćwiczenia w klassie o miejsca na przemian z ćwiczeniami domowemi. Na pamięć uezono się z Schönborna wypisów oddz. 3. §§. 1—14. i oddz. 4. §§. 1—16.

c. *Język polski*. 3 godz. do połowy Lutego N. p. Dr. Gruszczyński, potem Kand. Szulc. Podług gramm. Muczkowskiego wszystkie prawidła o formach; opowiadanie z czytaniem i deklamacyą z Wyhoru Prozy A. Poplińskiege; ćwiczenia piśmienne.

d. *Język niemiecki*. 4 godz. do połowy Lutego N. p. Figurski, potem Kand. Szulc. Podług Trojańskiego grammat. o formach słowa;

gen im Lesen, Erzählen und Declamiren; schriftliche Uebungen.

e. Arithmetik. 4 St. Hfl. Figurski. Die gewöhnlichen und Decimal-Brüche, die Verhältnisse und Proportionen besonders mit Anwendung auf Rechnungen im praktischen Leben, Kopfrechnen, Aufgaben zu häuslicher Uebung.

f. Naturgeschichte. 2 St. Prof. Motty. Einleitung in die Naturgeschichte, Eintheilungen und darauf von den Säugethieren.

g. Geschichte. 1 St. R.-L. Hebanowski. Biblische Geschichte von Saul bis auf die Geburt Christi, und Biographie berühmter Männer des Alterthums.

h. Geographie. 2 St. bis Mitte Februar Prof. Poplinski, darauf Cand. Szule. Kurzer Abriss der geographischen Verhältnisse Asien's, Afrika's und Amerika's.

i. Kalligraphie. 2 St. Zeichenlehrer Rabuske. Uebungen nach gestochenen Vorschriften.

QUARTA. A.

Ordinarius: Hfl. Dr. v. Bronikowski.

a. Katholische Religion. 2 St. R.-L. Hebanowski. Von den heil. Sacram. nach Ontrup.

b. Latein. 8 St. Hfl. Dr. v. Bronikowski. 2 St. Grammatik nach Poplinski, die Lehre von den Casibus; 1 St. Uebersetzen der dahin einschlagenden Beispiele aus Trojanski's Aufgaben; bis Ostern 1 St. Wiederholung des etymologischen Theils der Grammatik; 2 St. und von Ostern 3 St. Cornel. Nep. die Biographie des Dion, Epaminond., Pelopid., Agesil., Hannib., Hamilc., Cato, Timol., Phocion, Iphicrat., Timotheus. 1 St. Extemporalia, 1 St. häusliche Exercitia. Memorirt wurde die Biographie des Epaminondas.

c. Griechisch. 4 St. Hfl. Dr. v. Bronikowski. 3 St. bis Ostern, von da an 2 St. die Formenlehre bis zu den Verbis auf μ nach Cegielski's Grammatik; 1 St. und von Ostern 2 St. Uebersetzen aus dem Griechischen ins Polnische nach Jacob's Elementarbuch bis zu den Beispielen von Verbis auf μ .

üebungen in czytaniu, opowiadaniu i w deklamacyi; piśmienne ćwiczenia.

e. *Arytmetyka*. 4 godz. N. p. Figurski. Ułamki zwyczajne i dziesiętne, stosunki i proporcje z przykładami rachunków w życiu praktycznym zachodzących; rachunki pamięciowe, zadania dla wprawy w domu.

f. *Historja naturalna*. 2 godz. Prof. Motty. Wstęp do historyi naturalnej i podziały, a potem o zwierzętach ssących.

g. *Historja*. 1 godz. N. r. X. Hebanowski. *Historja biblijna* od króla Saula aż do narodzenia Chrystusa Pana, oraz życia sławnych mężów starożytnych.

h. *Jeografia*. 2 godz. do połowy Lutego Prof. Popliński, potem Kand. Szule. Rys krótki stosunków jeograficznych Azji, Afryki i Ameryki.

i. *Kalligrafia*. 2 godz. Naucz. rysunków Rabuske. Ćwiczenia podług wzorów sztychowanych.

KLASSA IV. A.

Ordynaryusz: N. p. Dr. Bronikowski.

a. *Religia katolicka*. 2 godz. N. r. X. Hebanowski. O sakramentach śś. podług Ontrupa.

b. *Język łaciński*. 8 god. N. p. Dr. Bronikowski. 2 godz. Gramm. podług Poplińskiego o przypadkach; 1 godz. tłumacz. stósownych do tego przykładów z zadań Trojańskiego; do Wielkanocy 1 godz. powtarzanie z gramm. części etymologicznej; 2 godz. a od Wielkanocy 3 godz. tłum. z Kornel. Nep. życia Diona, Epaminond., Pelopid., Agesil., Hannib., Hamilc., Katona, Timoleon., Foeyona, Ilikrat., Timot.; 1 godz. ćwiczenia piśmienne w klassie; 1 godz. ćwiczenia domowe. Na pamięć uczono się życia Epaminondas.

c. *Język grecki*. 4 godz. N. p. Dr. Bronikowski. 3 godz. do Wielkanocy, a potem 2 godz. etymologią aż do słów na μ podług grammatyki Cegielskiego; 1 godz. od Wielkanocy. 2 godz. tłumacz. z greckiego języka na polski podług wypisów Jakobsa aż do przykładów z słowami na μ .

d. Polnisch. 2 St. Hfl. Dr. v. Bronikowski. Lectüre passender Stücke aus Dichtern und Prosaikern, Auswendiglernen ausgewählter Gedichte und Umwandeln derselben in Prosa; schriftliche Arbeiten.

e. Deutsch. 6 St. Davon 3 St. Lehrer Januskowski Lectüre und Nacherzählen, Declamation, schriftliche Arbeiten. 3 St. Lehrer Schweminski, die Lehre vom einfachen und zusammengesetzten Satz; oder Uebersetzen aus Poplinski's Wypisy polskie, Extemporalien.

f. Mathematik. 4 St. Hfl. Karwowski. Allg. Arithmetik, ihre 4 Species in ganzen und gebrochenen Zahlen; Wiederholung des Cursus von Quinta mit rationaler Begründung, besonders der Lehre von den gewöhnlichen und Decimal-Brüchen. — Allg. Einleitung in die Geometrie, von den Winkeln, von den parallelen und sich schneidenden Linien; Eigenschaften des Dreiecks in Rücksicht auf seine Winkel und seine Seiten; Congruenz der Dreiecke; allg. Eigenschaften der Vier- u. Vielecke; Auflösung leichter Aufgaben über die Construction von Drei- und Vierecken.

g. Naturgeschichte. 2 St. Prof. Motty. Im Winter-Semester von den Eintheilungen der drei Naturreiche und insbesondere von den Fischen; Im Sommer-Semester Botanik nach dem Linneischen System.

h. Geschichte. 2 St. Hfl. Dr. Motty. Alte Geschichte der oriental. Völker und besonders der Griechen bis zum Ende des peloponn. Krieges.

i. Geographie. 2 St. Prof. Poplinski bis Ostern, darauf Hfl. Dr. v. Bronikowski, die specielle Geographie von Europa.

QUARTA. B.

Ordinarius: Hfl. Dr. Motty.

a. Katholische Religion. 2 St. wie in Quarta a.

b. Latein. 8 St. Hfl. Dr. Motty. 2 St. Grammatik nach Poplinski, die Lehre von den Casibus; 1 St. Uebersetzen der dahin einschlagenden Beispiele aus Trojancki's Aufgaben; 3 St. Corn.

d. *Język polski*. 2 godz. N. p. Dr. Bronikowski. Czytano stósowne wyjątki poezyi i prozy, uczono się na pamięć celniejszych poezyi i zamieniano je na prozę; piśmienne wypracowania.

e. *Język niemiecki*. 6 godz. z tych 3 godz. Naucz. Januskowski, czytanie i opowiadanie; declamaeya; wypracowania piśmienne. 3 godz. N. Schweminski, o zdaniu prostem i złożonem; tłumaczenie z wypisów polskich Poplińskiego Cz. I, extemporalia.

f. *Matematyka*. 4 godz. N. p. Karwowski. Arytmetyka ogólna, cztery jej działania z liczbami całymi i z ułstkami; powtórzono i uzasadniono kurs klasy poprzedniej, mianowicie ułstki zwyczajne i dziesiętne. — Wstęp ogólny do geometryi, o kątach, o liniach równoległych i ścinających się; własności trójkąta co do kątów i co do boków; przystawanie trójkątów; własności ogólne czworoboków i wieloboków. Rozwiązywano łatwe zagadnienia dotyczące wykresleń trójkątów i czworokątów.

g. *Historya naturalna*. 2 godz. Prof. Motty. W zimowem półroczu o podziałach trzech królestw natury, a w szczególności o rybach; w latowem botanika podług systemu Linneusza.

h. *Historya*. 2 godz. N. pom. Dr. Motty. Dzieje starożytne narodów wschodnich i Greków aż do końca wojen peloponnezyjskich.

i. *Jeografia*. 2 godz. Prof. Poplinski do Wielkanocy, potem N. p. Dr. Bronikowski, szczegółową jeografią Europy.

KLASSA IV. B.

Ordynaryusz: N. p. Dr. Motty.

a. *Religia katolicka*. 2 godz. jak w klasie IV. a.

b. *Język łaciński*. 8 godz. N. p. Dr. Motty. 2 godz. podług gramm. Poplińskiego o przypadkach; 1 godz. tłumaczenie stósownych do tego przykładów z zadań Trojańskiego. 3 godz. Kor-

Nep. Biographie des Hannibal, Atticus, Themistocles, Datames, Pausanias, Alcibiades und Miltiades; 1 St. Extemporalia; 1 St. häusliche Exercitia; memorirt wurde die Biogr. des Hannibal.

c. Griechisch. 4 St. Cand. Dr. Kolanowski. 2 St. Formenlehre bis zu den Verbis auf μ nach Cegielski's Grammatik; 2 St. Uebersetzen aus dem Griechischen ins Polnische nach dem Elementarbuch von Jacobs bis zu den Beispielen mit Verbis auf μ .

d. Polnisch. 2 St. Cand. Dr. Kolanowski. Lectüre passender Stücke verschiedener Autoren nebst Uebungen im Nacherzählen und Declamiren; schriftliche Ausarbeitungen mit Rücksicht auf die wichtigsten grammatischen Regeln.

e. Deutsch. 6 St. wie in Quarta a.

f. Mathematik. 4 St. wie in Quarta a.

g. Naturgeschichte. 2 St. wie in Quarta a.

h. Geschichte. 2 St. wie in Quarta a.

i. Geographie. 2 St. Prof. Poplinski bis Ostern, darauf Cand. Dr. Kolanowski, die specielle Geographie von Europa.

Unter-Tertia.

Ordinarius: Hlfl. Dr. Cegielski.

a. Katholische Religion. 2 St. R.-L. Hebanowski. Geschichte Jesu im 1. und 2. Jahre seines öffentlichen Wirkens, nach der Harmonie der vier Evangelien.

b. Evangelische Religion. S. Ober-Tertia.

c. Latein. 8 St. Hfl. Dr. Cegielski. Davon 2 St. nach Poplinski's Grammatik die Lehre vom Gebrauche der Tempora, Modi und von der oratio obliqua; 2 St. mündliches und schriftliches Uebersetzen aus August's praktischer Anleit.; 1 St. Extemporalien, meistens pro loco; 3 St. Caesar de B. G. lib. III., IV. und V., wobei anserlesene Capitel memorirt wurden.

d. Griechisch. 6 St. Davon 3 St. Hfl. Dr. Cegielski. Wiederholung der Formenlehre, insbesondere die Verba auf μ , und alle 14 Tage ein Exercitium; Uebersetzen aus Jacobs Lesebuch:

nel. Nep. zycia Hannibala, Attyka, Temistoklesa, Datamesa, Pausaniasza, Alcybiad. i Miltiadesa. 1 godz. extemporalia; 1 godz. ćwiczenia domowe. Na pamięć uczono się zycia Hannibala.

e. Język grecki. 4 godz. Kand. Dr. Kolanowski. 2 godz. etymologią aż do słów na μ podług gramm. Cegielskiego; 2 godz. tłumaczono z greckiego na język polski podług wypisów Jacobsa aż do przykładów z słowami na μ .

d. Język polski. 2 godz. Kand. Dr. Kolanowski. Czytanie stósownych wyjątków z pism rozmaitych autorów, ćwiczenie w opowiadaniu i w deklamacyi: piśmienne wypracowania z zastosowaniem najważniejszych prawideł grammat.

e. Język niemiecki. 6 godz. jak w kl. IV. a.

f. Matematyka. 4 godz. jak w kl. IV. a.

g. Hist. naturalna. 2 godz. jak w kl. IV. a.

h. Historia. 2 godz. jak w kl. IV. a.

i. Jeografia. 2 godz. Prof. Poplinski do Wielkanocy, potem Kand. Dr. Kolanowski szczegółową jeografią Europy.

Klasa III. oddziału niższego.

Ordynaryusz: Naucz. pom. Dr. Cegielski.

a. Religia katolicka. 2 godz. N. r. X. Hebanowski. Dzieje Pana Jezusa w pierwszym i drugim roku publicznego działania jego, podług harmonii czterech ewangelii.

b. Religia ewang. Zob. kl. III. oddziału wyższego.

c. Język łaciński. 8 godz. N. p. Dr. Cegielski. 2 godz. z gramm. Poplinski'skiego o użyciu czasów, trybów i o mowie zależnej; 2 godz. ustne i piśmienne tłumacz. podług zadań Augusta; 1 godz. extemporalia, po większej części pro loco; 3 godz. Caesara o wojnie z Gallami księge III., IV. i V., z czego stósownych wyjątków na pamięć się uczono.

d. Język grecki. 6 godz. Z tych 3 godz. Naucz. p. Dr. Cegielski. Powtórzył etymologią i wyłożył naukę o słowach na μ , a co dwa tygodnie poprawiał jedno ćwiczenie domowe; nad-

Aesopische Fabeln und Anekdoten; 3 St. Lehrer Januskowski. Xenoph. Anab. lib. I. u. II. c. 1—3.

e. Polnisch. 2 St. Bis Ostern Hfl. Dr. Cegielski, darauf Hfl. Dr. Motty: Lectüre und genaue Erläuterung ausgewählter Stücke aus Poplinski's Lesebuch; Declamation abwechselnd mit Erzählungen. Alle 14 Tage ein schriftlicher Aufsatz.

f. Deutsch. 4 St. Lehrer Januskowski. Die Lehre von dem Periodenbau; Declamation, Lectüre und schriftliche Ausarbeitungen.

g. Französisch. 2 St. Hfl. Dr. Motty. Grammatik und Uebersetzen nach Hirzel, seit Ostern das 2. Buch des Telemaque u. schriftliche Exercitia.

h. Mathematil. 4 St. Hfl. Karwowski. Aus der Arithmetik: Wiederholung des Curses von Quarta, die Proportionslehre mit ihrer Anwendung auf praktische Rechnungen; die Lehre von den Potenzen und Wurzeln; Rechnungen mit denselben; Entwicklung des Decimalsystems; Eigenschaften der Zahlen; Quadrat- und Kubik-Wurzelausziehen. Aus der Geometrie: Wiederholung des Cursus von Quarta; die Aehnlichkeit der Dreiecke; von dem Maaße der Figuren und Einiges vom Kreise; Auflösung von Aufgaben.

i. Geschichte und Geographie. 3 St. N. r. Hebanowski. Allg. Geschichte von Christo bis auf die Entdeckung von America, mit Rücksicht auf die geographischen Verhältnisse jener Zeit.

k. Naturgeschichte. 1 St. Hfl. Karwowski. Mineralogie, und zwar die Dryktognosie nach Burmeister.

Ober-Tertia.

Ordinarius: Lehrer Schweminski.

a. Katholische Religion. 2 St. N. r. Hebanowski. Geschichte Jesu im 3ten Jahre seines öffentlichen Wirkens, nach der Harmonie der vier Evangelien.

b. Evangel. Religion mit Unter-Tertia zusammen. 2 St. Prediger Schönborn, Glaubens- und Sittenlehre nach dem luth. Katechismus.

to tlómaczył z wypisów Jacobsa: bajki Ezopa i powieści; 3 godz. N. Januskowski. Xenoph. Anab. ks. I. i II. rozdz. 1—3.

e. *Język polski*. 2 godz. Do Wielkanocy N. p. Dr. Cegielski, potem N. p. Dr. Motty. Czytanie i rozbieranie wyjątków z wypisów Poplińskiego; deklamacya i ustne opowiadanie na przemian. Co dwa tygodnie wypracowania piśmienne.

f. *Język niemiecki*. 4 godz. N. Januskowski. O okresach w mowie; deklamacya; czytanie z wykładem i wypracowania piśmienne.

g. *Język francuzki*. 2 godz. N. p. Dr. Motty. Grammat. i tlómaczenie podług Hirzla; po Wielkanocy tlómacz. drugiej księgi Telemaka i ćwiczenia piśmienne.

h. *Matematyka*. 4 godz. N. p. Karwowski. Z arytmetyki: powtórzenie kursu klasy poprzedniej, o proporcjach z zastosowaniem do rachunków praktycznych; o potęgach i pierwiastkach; rachowanie z temiż; rozwinięcie systemu dziesiętnego; własności liczb; wyciąganie pierwiastków kwadratowych i sześciennych. Z geometrii: powtórzenie kursu klasy poprzedniej; podobieństwo trójkątów i wymiar figur; początki nauki o kole; rozwiązywanie zagadnień geometrycznych.

i. *Historja i jeografia*. 3 godz. N. r. X. Hebanowski. Dzieje powszechnie od narodzenia Chrystusa P. aż do okrycia Ameryki, względem mając na stosunki jeograficzne owych czasów.

k. *Historja naturalna*. 1 godz. N. pom. Karwowski. Mineralogia mianowicie oryktognosza podług Burmeistra.

Klasa III. oddziału wyższego.

Ordynaryusz: N. Schweminski.

a. *Religia katolicka*. 2 godz. N. r. X. Hebanowski. Dzieje Pana Jezusa w trzecim roku publicznego działania jego, podług harmonii czterech ewangelii.

b. *Religia ewang.* razem z kl. III. oddz. niższego. 2 godz. kaznodz. Schönborn. Nauka wiary i obyczajów podług katechizmu Lutera.

c. Latein. 8 St. Davon 4 St. Prof. v. Wannowski. Caesar de B. Civ. B. I. u. II. bis c. 33., wobei die wichtigsten Kapitel memorirt wurden. Ovid. metamorph. B. VIII. u. IX. bis v. 225., zugleich die Lehre von der Prosodie. — 4 St. L. Schweminski, die Lehre vom Gebrauche der Tempora, Modi und Participien; Uebersetzen ausgewählter Stücke aus Trojanski's Aufgaben Th. II.; alle 14 Tage ein häusliches Exercitium und ein Extemporale. Privatim lasen die Schüler Caesar de B. Gall. B. III. u. IV.

d. Griechisch. 6 St. Davon 4 St. L. Schweminski. Xenoph. Anab. B. II. c. 4—6. und B. III.; polnisch und deutsch übersetzt; die unregelmäßigen Verba wurden durch Exercitien und Extemporalien eingeübt. 2 St. Hst. Dr. v. Bronikowski, Homers Odysee B. I. u. II. mit besonderer Rücksicht auf den Dialekt des Dichters.

e. Deutsch. 4 St. Prof. Gladisch. Grammatik; schriftliche Arbeiten, wobei abwechselnd Schillersche u. a. Balladen memorirt wurden; Lesen profaischer Stücke und Nacherzählen; freie mündliche Vorträge über historische Thematata.

f. Polnisch. 2 St. Bis Ostern Prof. Popliński, darauf Hst. Dr. v. Bronikowski. Lesen und Memoriren musterhafter Stücke aus der Poesie und Prosa; schriftliche Arbeiten.

g. Französisch. 2 St. Professor Motty. Grammatik und schriftliche Uebungen; gelesen, übersetzt und theilweise memorirt wurde Telemaque B. II.

h. Mathematik. 4 St. Hst. Karwowski. Aus der Arithmetik: Wiederholung des Cursus von Quarta und Unter-Tertia; Gleichungen des 1sten Grades mit einer und mehren Unbekannten; Gleichungen des 2ten Grades; Auflösung von Aufgaben für Gleichungen des 1sten und 2ten Grades. Aus der Geometrie: Wiederholung des Cursus von Quarta und Unter-Tertia; Lehre vom Kreise; Berechnung der Peripherie desselben.

i. Geschichte und Geographie. 3 St. Der Director. Allgemeine Geschichte seit der Ent-

c. *Język łaciński.* 8 godz. Z tych 4 godz. Prof. Wannowski: Caesar de B. Civ. ks. I. i II. aż do rozdz. 33. przytem najważniejszych rozdziałów uczono się na pamięć. Owid. przemiany ks. VIII. i IX. do w. 225, oraz naukę o iloczasiu. 4 godz. N. Schweminski, naukę o użyciu czasów, trybów i o imiesłowach; tłumaczenie wybranych rozdziałów z zadań Trojańskiego Cz. II.; co dwa tygodnie ćwiczenia domowe i extemporalia. Prywatnie czytali uczniowie Caes. de B. Gall. ks. III. i IV.

d. *Język grecki.* 6 godz. Z tych 4 godz. N. Schweminski. Xenofont. Anab. ks. II. r. 4—6. i ks. III. na język polski i niemiecki; słowa nieregularne przez piśmienne ćwiczenia domowe i w klasie. 2 godz. N. p. Dr. Bronikowski, Homera Odyss. ks. I. i II. ze względu szczególnie na dyalekt Homera.

e. *Język niemiecki.* 4 godz. Prof. Gladisch. Grammatyka; wypracowania piśmienne i uczenie się na pamięć ballad Szyllera lub innych; czytanie wyjątków prozy i opowiadanie; ustne rozprawy o rzeczach historycznych.

f. *Język polski.* 2 godz. Do Wielkanocy Prof. Popliński, potem N. p. Dr. Bronikowski. Czytano i w pamięć sobie wpajano cenniejsze wyjątki poezyi i prozy; wypracowania piśmienne.

g. *Język francuzki.* 2 godz. Prof. Motty. Grammatyka i ćwiczenia piśmienne; czytano tłumaczono Telemaka ks. II., której się poczęści i na pamięć uczono.

h. *Matematyka.* 4 godz. N. p. Karwowski. Z arytmetyki: powtórzenie kursu kl. IV. i III. oddziału niższego; równania stopnia 1go z jedną i kilką nieznanemi; równania stopnia 2go; rozwiązania zagadnień na równania 1go i 2go stopnia. Z jeometrii: powtórzenie kursu kl. IV. i III. oddziału niższego; nauka o kole, obrachowanie obwodu.

i. *Historia i jeografia.* 3 godz. X. Dyrektor. Dzieje powszechne od odkrycia Ameryki

deckung von Amerika bis auf unsere Zeit mit steter Rücksicht auf die geographischen Verhältnisse.

k. Naturgeschichte. 1 St. Hfl. Karwowski. Mineralogie und zwar die Oryktognosie nach Burmeister.

SECUNDA.

Ordinarius: Oberlehrer Dr. Hoffmann.

a. Katholische Religion. 2 St. Der Director. Erklärung der Apostelgeschichte nach dem Urtexte bis Cap. XV. mit besonderer Rücksicht auf die Entstehung und das Wachsthum der Kirche Christi im heil. Geiste.

b. Evangel. Religion. S. Prima.

c. Latein. 8 St. Davon 6 St. Oberl. Dr. Hoffmann; und zwar 2 St. Cic. lib. XXI. darauf Cicero pro lege Manilia; 1 St. Stillst. nach Zumpt's Synt. ornata und Grysar's Theorie; 1 St. Exercitien und Extemporalien; 1 St. Memorirübungen angeeigneter Stücke aus Cicero, Livius und Sallust.; 1 St. Uebersetzen nach Kraft's Geschichte von Altgriechenland §. 71—120; 2 St. Hfl. Dr. Cegielski Virg. Aen. lib. I. u. II. ins Polnische übersetzt. — Privatim wurde Cicer. Cato major gelesen.

d. Griechisch. 6 St. Oberl. Dr. Hoffmann. 2 St. Xenoph. Cyrop. lib. I., darauf Lucian. Timon.; 2 St. Odys. lib. XVII—XXI.; 2 St. Wiederholung der Etymologie und die Syntax nach Buttman bis §. 147. nebst einer Uebersicht der Eigenthümlichkeiten des epischen Dialekts nach Ross §. 95. und Prosodie nach Buttman §. 7; 1 St. Exercitien und Extemporalien.

e. Deutsch. 3 St. Prof. Gladisch. Theorie der Dichtungsarten, zugleich Lectüre klassischer Gedichte; schriftliche Arbeiten; freie mündliche Vorträge.

f. Polnisch. 2 St. Bis Ostern Prof. Popliński, von da an Hfl. Dr. Cegielski. Theorie der Dichtungsarten mit Anwendung auf die polnische Poesie; schriftliche Arbeiten.

g. Französisch. 2 St. Professor Motty. Lectüre des Telemaque B. V. und VI., welche

az do naszych czasów, względ mając ciągle na stósunki jeograficzne.

k. *Historia naturalna*. 1 godz. N. pom. Karwowski. Mineralogia, a mianowicie oryktognozya podług Burmeistra.

KLASSA II.

Ordynaryusz: Naucz. wyższy Dr. Hoffmann.

a. *Religia katolicka*. 2 godz. X. Dyktor. Wykład dziejów apostolskich podług oryginału do rozdz. XV., szczególnie ze względu na początek i wzrost kościoła Chrystusowego w Duchu Ś.

b. *Religia ewang.* Zob. kl. I.

c. *Język łaciński*. 8 godz. Z tych 6 godz. N. w. Dr. Hoffmann. 2 godz. Liwiusza ks. XXI. potem Cycer. mowę pro lege Manilia; 1 godz. naukę o stylu podług Zumpta Syntax. ornata i Grysara teoryi. 1 godz. ćwiczenia domowe i w klasie; 1 godz. powtarzano z pamięci stósowne miejsca Cycerona, Liwiusza i Sallustysza; 1 godz. tlómaczono podług Krafta historyi Grecyi starożytnej §. 71—120. 2 godz. N. p. Dr. Cegielski Wirgil. Eneid. ks. I. i II. na język polski. — Prywatnie czytano Cycer. Cato major.

d. *Język grecki*. 6 godz. N. w. Dr. Hoffmann. 2 godz. Xenof. Cyrop. ks. I., potem Lueyana Timon; 2 godz. Odys. ks. XVII—XXI. Etymologią z powtórzeniem i składnią podług Buttmana do §. 147., przytem rys krótki własności dyalektu epicznego podług Rosta §. 95. i naukę o iloczasiu podług Buttmana §. 7.; 1 godz. ćwiczenia domowe i w klasie.

e. *Język niemiecki*. 3 godz. Prof. Gladisch. Nauka o rodzajach poezyi oraz czytanie klasycznych poezyi; wypracowania piśmienne; ustne rozprawy.

f. *Język polski*. 2 godz. Do Wielkanocy Prof. Popliński, potem N. pom. Dr. Cegielski. Nauka o rodzajach poezyi z zastosowaniem do poezyi polskiej; wypracowania piśmienne.

g. *Język francuzki*. 2 godz. Prof. Motty. Czytanie Telemaka ks. V. i VI., których się

theilweise memorirt wurden; Grammatik und schriftliche Uebungen.

h. *Mathematik*. 4 St. Oberl. Spiller. Arithmetik: Wiederholung aller früheren Pensa; einfache Gleichungen mit mehren Unbekannten; reine und gemischte quadratische Geometrie: Wiederholung der ganzen Planimetrie mit einzelnen Erweiterungen; analytisch-geometrische Aufgaben; Anfang der Stereometrie; häusliche Aufgaben u. Extemporalien.

i. *Physik*. 2 St. Oberl. Spiller. Nach Brettner's Leitfaden den 1, 2, 4, 5, 6 und 8. Abschnitt.

k. *Geschichte und Geographie*. 3 St. Hfl. Dr. Motty. Die Geschichte der orientalischen Völker und der Griechen bis zum peloponnesischen Kriege mit besonderer Berücksichtigung der inneren Zustände und der Verfassungen.

l. *Hebräisch*. 2 St. N. R. Hebanowski. Formenlehre nebst Uebersetzen des 2. Buchs Moses.

PRIMA.

Ordinarius: Prof. Wannowski.

a. *Katholische Religion*. 2 St. Der Director. Das Wichtigste aus der Kirchengeschichte bis auf das tridentiner Concil, wie auch einige Beschlüsse desselben.

b. *Evang. Religion* zugleich mit Secunda. 2 St. Prediger Schönborn. Bis Weihnachten: Glaubens- und Sittenlehre nach Petri's Lehrbuch, (von der Schöpfung); hierauf Lesen des Ev. Matth. im Urtexte c. 1—XVI.

c. *Latin*. 8 St. Davon 5 St. Prof. Wannowski. 3 St. Cicero de Off. lib. I. u. II.; 1 St. Exercitia und Extemporalia; 1 St. freie Ausarbeitungen. 3 St. D. L. Dr. Hoffmann. Horat. Carm. lib. III. u. IV.; Carm. saecul.; Serm. lib. I. mit Auswahl, nebst Disputirübungen über einzelne Oden des I. u. II. B. — Privatim unter Controlle des Prof. Wannowski wurde gelesen Livius B. 31, 32, 33.

d. *Griechisch*. 5 St. bis Ostern, darauf

po części na pamięć uczono; grammatyka i piśmienne ćwiczenia.

h. *Matematyka*. 4 godz. N. w. Spiller. Arytmetyka: powtórzenie wszystkich poprzedzających kursów; równania 1go stopnia z kilka nieznanymi; czyste i mieszane równania 2go stopnia. Geometrya: powtórzenie całej planimetrii z niektórymi dodatkami; analityczno-jeometryczne zadania; początek stereometrii; ćwiczenia domowe i w klasie.

i. *Fizyka*. 2 godz. N. w. Spiller. Z książki Brettnera rozdział 1, 2, 4, 5, 6. i 8.

k. *Historia i jeografia*. 3 godz. N. pom. Dr. Motty. Dzieje narodów wschodnich i Greków aż do wojny peloponneszyskiej, względ mając szczególnie na wewnętrzne stosunki i formę rządu.

l. *Język hebrajski*. 2 godz. N. R. X. Hebanowski. Etymologia oraz tlómaczenie 2ej ks. Mojżesza.

KLASSA II.

Ordynaryusz: Prof. Wannowski.

a. *Religia katolicka*. 2 godz. X. Dyrektor. Główne zdarzenia z dziejów kościoła aż do zboru trydenckiego i niektóre ustawy tegoż.

b. *Religia ewang.* razem z klasą II. 2 godz. Kaznodz. Schönborn. Do Nowego roku nauka wiary i obyczajów podług książki Petriego, (o stworzeniu), potem czytanie Ew. Matt. w oryginalne rozdz. I—XVI.

c. *Język łaciński*. 8 godz. Z tych 5 godz. Prof. Wannowski. 3 godz. Cicer. de off. lib. I. i II.; 1 godz. ćwiczenia domowe i w klasie; 1 godz. wolne wypracowania. 3 godz. N. w. Dr. Hoffmann. Horac. Od. ks. III. i IV.; Carm. saecul.; Satyr. ks. I. z opuszczeniem niektórych, nadto dysputowano o niektórych odach ks. I. i II. — Prywatnie pod dozorem Prof. Wannowskiego czytano Liwiusza ks. 31, 32, 33.

d. *Język grecki*. 5 godz., od Wielkanocy

6 St. Prof. Wannowski. 2 St. (nach Ostern 3 St.) Plat. Phädon.; 2 St. Ilias. B. 6—12.; 1 St. schriftliche Exercitia. Privatim unter Kontrolle des Prof. Wannowski wurde Herodot. B. VII. gelesen.

e. Deutsch. 3 St. Prof. Gladisch. Beurtheilung der schriftlichen Arbeiten; Geschichte der Litteratur von Luther bis in die Gegenwart, nach Pischon; freie mündliche Vorträge abwechselnd mit Lesen klassischer Gedichte.

f. Polnisch. 2 St. Bis Ostern Prof. Popliński, darauf Hfl. Dr. Cegielski. Geschichte der polnischen Litteratur; schriftliche Arbeiten abwechselnd mit freien mündlichen Vorträgen.

g. Französisch. 2 St. Prof. Motty. Uebersetzen aus Ideler's und Nolte's Handbuch Th. I.; diktiert und als Sprachübung benutzt wurde eine kurze Uebersicht der französischen Litteratur; schriftliche Uebungen.

h. Mathematik. 4 St. bis Ostern, darauf 3 St. D.-L. Spiller. Wiederholung der Logarithmen mit weiterer Ausführung. Ebene Trigonometrie. Progressionen, höhere arithmetische Reihen; Combinationen, Permutationen, Variationen; der binomische Lehrsatz für ganze positive Exponenten. Wiederholungen aus der Stereometrie. Praktische Aufgaben, zu Hause und in der Klasse bearbeitet.

i. Physik. 2 St. D.-L. Spiller. Optik, Akustik, die meteorologischen Erscheinungen; Wiederholung anderer Abschnitte nach Brettner.

k. Geschichte. 3 St. Der Director. Allgemeine Geschichte seit Rudolph von Habsburg bis auf die neueste Zeit mit besonderer Rücksicht auf Staatsverfassung und Cultur.

l. Philosophische Propädeutik. 1 St. Prof. Gladisch. Allgemeine Einleitung in die Philosophie; empirische Psychologie; Logik.

m. Hebräisch. 2 St. Der Director. Wiederholung der Formenlehre; nach Neujahr mit Secunda combinirt.

6 godz. Prof. Wannowski. 2 godz. (po Wielkanocy 3 godz.) Plat. Phaed.; 2 godz. Iliad. ks. 6—12.; 1 godz. ćwiczenia piśmienne. Prywatnie pod dozorem Prof. Wannowskiego czytano Herodot. ks. VII.

e. *Język niemiecki.* 3 godz. Prof. Gladisch. Przechodził wypracowania piśmienne; historią literatury od Lutra aż do czasów teraźniejszych, podług Pischona; wolne rozprawy ustne na przemian z czytaniem klasycznych poezyj.

f. *Język polski.* 2 godz. Do Wielkanocy Prof. Popliński, potem N. p. Dr. Cegielski. Historia literatury polskiej; wypracowania piśmienne na przemian z ustnymi rozprawami.

g. *Język francuzki.* 2 godz. Prof. Motty. Tłumaczono z wypisów Idelera i Noltego cz. I.; dla wprawy w ustnem mówieniu podano rys krótki historyi literatury francuzkiej, ćwiczenia piśmienne.

h. *Matematyka.* 4 godz. do Wielkanocy, potem 3 godz. N. w. Spiller. Powtórzenie logarytmów z niektórymi dodatkami; trigonometrya prostokreślna. Progressyie, wyższe arytmetyczne rzędy; kombinacye, permutacye, waryacye; twierdzenie binomialne dla wykładników całkowitych dodatnych. Powtarzania z stereometrii. Praktyczne zadania dla wprawy w domu i w klasie rozwiązywano.

i. *Fizyka.* 2 godz. N. w. Spiller. Optyka, akustyka, zjawiska meteorologiczne; powtórzenie poprzedzających rozdziałów podług Brettnera.

k. *Historya.* 3 godz. X. Dyrektor. Dzieje powszechne od Rudolfa Habsburgskiego aż do naszych czasów, względ mając szczególnie na formę rządu i oświatę.

l. *Propedeutyka filozoficzna.* 1 godz. Prof. Gladisch. Wstęp ogólny do filozofii; psychologia empiryczna; logika.

m. *Język hebrajski.* 2 godz. X. Dyrektor. Powtórzenie etymologii; po Nowym roku razem z klasą II.

Gesang.

In vier Abtheilungen zu je 2 Stunden theoretische und praktische Uebungen. Gesanglehrer Lechner.

Zeichnen.

Der Zeichenlehrer Rabuske übte ebenfalls in vier Abtheilungen zu je 2 St. in den Elementen des Linear- und Körperzeichnens nach Vorlegeblättern, wie auch im freien Handzeichnen nach Vorbildern.

Gymnastische Uebungen.

In drei Abtheilungen an je zwei Tagen in der Woche fanden diese Uebungen unter Leitung des D.-L. Spiller und des Lehrers Kuhm statt.

Śpiew.

W czterech oddziałach po 2 godz. ćwiczył teoretycznie i praktycznie Nauczyciel śpiewu Lechner.

Rysunki.

Nauczyciel rysunków Rabuske ćwiczył także w czterech oddziałach po 2 godz. w rysunku linii i ciała, jako też w rysunku z wolnej ręki podług wzorów.

Ćwiczenia gimnastyczne.

Odbywały się w trzech oddziałach po dwa razy na tydzień pod przewodnictwem N. wyższ. Spiller i Naucz. Kuhm.

B.

Verordnungen der vorgesetzten Behörden.

1. Das Hochlöbl. Provinz. Schul-Collegium bringt unterm 11. Octbr. 1843. in Erinnerung, daß die Abiturienten bei ihrem Abgange zur Universität auf die genaue Beachtung der Artikel 1, 2 und 4 des Bundestagsbeschlusses vom 14. Novbr. 1834. aufmerksam gemacht werden, und daß dies geschehen in den Abgangs-Zeugnissen vermerkt werde.

2. Diefelbe Behörde theilt unterm 14. März e. einen Ministerial-Erlaß mit, wonach der gymnastische Unterricht in das Ganze des öffentlichen Erziehungswesens eingereiht wird, so daß auch in den Abiturienten-Zeugnissen die Fortschritte darin angegeben werden sollen. Der Zweck der Gymnastik wird dahin bestimmt, daß der Körper mit seinen Kräften durch eine angemessene, den verschiedenen Lebensaltern der Ju-

Rozporządzenia władz wyższych.

1. Prześw. Rada Szkolna Prowinc. przypomina pod dniem 11. Paźdz. 1843. r. ażeby abiturientom przy wychodzeniu do uniwersytetu ściśle stósowanie się do artykułów 1, 2 i 4. ustawy Sejmu Związkowego z dnia 14. Listop. 1834. polecać, i że to uczyniono w zaświadczeniach dojrzałości wyraźnie zapisywać.

2. Taż sama Władza pod dniem 14. Marca r. b. podaje Rozporządzenie Ministeryalne, podług którego ćwiczenia gimnastyczne w edukacji publicznej należeć mają do rzędu przedmiotów jej całość stanowiących, tak iż nawet w zaświadczeniach abiturientów i na postępy w tychże ćwiczeniach uważać się powinno. Cel gimnastyki oznacza się taki, ażeby siły fizyczne przez porządne pasmo ćwiczeń stósownych i

gend entsprechende Reihenfolge von wohl- berechneten Uebungen ausgebildet und befähigt werde, in jeglicher Beziehung des sittlichen Lebens der Diener und Träger des ihm einwohnenden Geistes zu sein. — Die Teilnahme an diesen Uebungen wird laut Rescript derselben Behörde vom 15ten Juli c. von allen Schülern als Regel voraus- gesetzt und zugleich bestimmt, daß nur auf ein ge- hörig motivirtes Verlangen der Aeltern oder ihrer Stellvertreter eine Dispensation ertheilt werden kann. — Auch genehmigt dieselbe Behörde unterm 14. August c., daß die Thurnbeiträge derjenigen Schüler, welche das volle Schulgeld zahlen, von Michaelis c. ab auf 15 Sgr. halbjährig erhöht, dagegen bei denjenigen, welche nur die Hälfte des Schulgeldes entrichten, auf 7 1/2 Sgr. halbjährig belassen werden.

3. Dieselbe Behörde theilt unterm 26. Mai c. die Ministerial-Bestimmung mit, daß Schüler, welche das eine der beiden hiesigen Gymnasien in offener Opposition gegen die Autorität der Schule und ihre Anordnungen, und in einer Gesinnung, welche dem Geiste der Ordnung und des Gehor- sams hartnäckig Trotz bietet, verlassen oder zu verlassen genöthigt worden sind, in dem andern Gymnasium keine Aufnahme finden sollen.

rozmaitym stopniom wieku młodzieży odpowiadających rozwijać, i w ten sposób ciało pod względem życia mo- ralnego uczynić godnem narzędziem i naczyniem ducha, w niem mieszka- jącego. — Udział w ćwiczeniach gimnasty- cznych podług reskryptu tejże Władzy z dnia 15. Lipca r. b. uważa się jako reguła dla wszystkich uczniów, a wyjątki tylko w skutek należyte uzasadnionego żądania rodziców lub ich zastępców mogą mieć miejsce. — Także poz- zwala ta sama Władza pod dniem 14. Sierpnia r. b., aby opłata na turnieje dla uczniów, cał- kowitą opłatę szkolną składających, od Ś. Michała r. b. podwyższoną była do 15 śgr. za każde pół- rocze, dla tych zaś, którzy tylko połowę szkol- nego opłacają, ma się pozostać przy 7 1/2 śgr. półrocznie.

3. Taż władza pod dniem 26go Maja r. b. podaje Ministeryalne Postanowienie, że uczniowie, którzy jedno z tutejszych dwu gimnazyj w jawnej opozycyi przeciwko powadze szkoły i jej ustawóm, a to z umyslem uporeczywie sprze- ciwiającym się duchowi porządku i posłuszeń- stwa, czyto samowolnie opuszczają, czy też opuścić muszą, przy drugim tutejszem gimnazy- um przyjęci być nie mogą.

Chronik.

1. Das verflossene Schuljahr begann den 9. Octbr. v. J. mit einem feierlichen Gottesdienste.

2. Am 15ten Oct. dem Geburtstage Sr. Ma- jestät des Königs fand nach vorhergegangenem Got- tesdienste eine Schulfeierlichkeit statt, bei welcher der Herr Hilfsl. Karwowski eine Rede hielt.

C.

Kronika.

1. Rok szkolny upłyniony rozpoczął się dnia 9go Października r. z. przez uroczyste nabo- żeństwo.

2. Dnia 15go października po mszy ś. ran- nej obchodzono urodziny Najjaśniejszego Pana przez uroczystość szkolną, dla której miał mowę Pan N. p. Karwowski.

3. Der Herr Prof. Czwalina war auch dieses Schuljahr hindurch an unserer Anstalt nicht thätig. Dagegen wurde Herr Dr. Motty seit Michaelis v. J. als Hilfslehrer beschäftigt. In derselben Weise widmeten auch die Herrn Dr. v. Bronikowski und Dr. Gruszczyński nach abgehaltenem Probejahre ihre Thätigkeit der Anstalt fort. Als Candidaten des höheren Schulamts hielten ihr Probejahr der Herr Dr. Kolanowski seit Michaelis v. J. und Herr Szule seit Mitte Februar d. J. ab. Bald nach Neujahr erkrankte der Herr Prof. Popliński auf mehrere Wochen; und obgleich er darauf eine Zeitlang wieder den Unterricht erteilte, mußte er dennoch für das Sommer-Semester zur Herstellung seiner Gesundheit von allen Amtsgeschäften entbunden werden.

Herr Schweminski, welcher seit Michaelis 1840. als Hilfslehrer an der Anstalt fungirte, erhielt unterm 5ten Febr. e. seine definitive Anstellung als Gymnasiallehrer.

Am 20ten März e. traf der Königl. Geheime Ober-Regierungs-Rath Herr Dr. Brüggemann Ritter etc. von Berlin zur Revision der höheren katholischen Bildungsanstalten des Großherzogthums Posen kommend, in unserer Anstalt ein, und schenkte derselben drei Tage hindurch seine vollste Aufmerksamkeit, indem er nicht bloß dem Unterrichte aller Lehrer zum Theil in mehreren Gegenständen beiwohnte, sondern auch von den Arbeitsheften der Schüler mehrere aus jeder Klasse sich in die Wohnung zur Durchsicht bringen ließ. Dieses tiefere Eingehen in das Wirken und Wesen der Schule machte einen wohlthätigen Eindruck auch auf die Gemüther der Jugend, welche namentlich durch sehr häufige Fragen und zuletzt durch ergreifende Anreden des so gelehrten wie hochgestellten Gastes selbst, in ihrem besseren Streben nicht wenig bestärkt wurde. Ganz besonders aber fühlte sich das Lehrer-Collegium, welches am Schlusse der Revision wie zum Abschiede nach des hohen Vorgesetzten eigenem Ausdrücke zu einer freundschaftlichen Besprechung im Conferenz-Saale zusammen berufen wurde, in Folge der dabei höchst wohlwol-

3. Pan Prof. Czwalina i w ciągu tego roku szkolnego nie był czynnym przy naszym instytucie. Ale za to Pan Dr. Motty od S. Michała r. z. zatrudniony był jako nauczyciel pomocniczy. W tenże sposób PP. Dr. Bronikowski i Dr. Gruszczyński po odbyciu roku próby i nadal pracowali dla naszego instytutu. Jako Kandydaci wyższego stanu nauczycielskiego odbywali rok próby Pan Dr. Kolanowski od S. Michała r. z. i Pan Szule od połowy Lutego r. b. Krótko po Nowym roku zachorował Pan Prof. Popliński na kilka tygodni, a chociaż potem przez czas niejaki znów lekcye udzielał, jednakowoż na latowe półrocze dla ratowania zdrowia uwolnionym być musiał od wszelkich czynności szkolnych.

Pan Schweminski, który od S. Michała 1840. r. jako nauczyciel pomocniczy przy instytucie pracował, pod dniem 5. Lutego r. b. ustalony został nauczycielem gimnazyalnym.

Dnia 20go Marca r. b. Królewski Tajny i Wyższy Radzca Regencyjny Pan Dr. Brüggemann, Kawaler itd. z Berlina, rewidując wyższe katolickie zakłady edukacyjne W. Xięstwa Poznańskiego, przybył i do naszego instytutu, i tak pilnie przez trzy dni nim się zajmował, iż nietylko na lekcjach wszystkich nauczycieli, u niektórych w kilku przedmiotach bywał, ale i seksterna uczniów z wypracowaniami, po kilka z każdej klasy, do stancyi sobie dla przejrzenia przynieść kazał. To takie wglądanie w samo ogniisko prac naszych szkolnych sprawiło głębokie i mile wrażenie nawet na sercach młodzieży, która mianowicie przez liczne pytania i nadzwyczaj zajmujące przemowy samego tak uczonego jak dostojnego gościa w szlachetnem dążeniu swoim nie mało się wzmoeniła. Lecz szczególnie grono nauczycielskie, które po skończonej rewizyi niejako na pożegnanie ten dostojny Przełożony jak się sam wyrażał, ku przyjacielskiej rozmowie zebrał w sali sessyjnej, w skutek uwag przy tej sposobności najuprzejmiej wyrzeczonych i przez udzielone sobie z obfitego skarbu do-

end ausgesprochenen Bemerkungen und durch die aus einem reichen Schatze von pädagogischen Erfahrungen mitgetheilten Winken im Allgemeinen wie angenehm berührt, so geistig gehoben.

Statistik des Gymnasiums.

Zu Michaelis vorigen Jahres waren 399 Schüler; davon gingen ab: zur Universität 11, zu andern Bestimmungen 39; es blieben also für dieses Schuljahr 349. Ausgenommen wurden: am Anfange des Schuljahrs 138, zu Ostern 13, zusammen 151. Abgegangen sind im Ganzen 76, entfernt ist 1, gestorben 3. Im Winter-Semester betrug die Schülerzahl 487, im Sommer-Semester 459, und am Schlusse des Schuljahrs 424.

Bei der am 11. d. Mts. unter dem Vorhise des Hrn. Regierungs- u. Schulraths Dr. Brettners abgehaltenen Maturitäts-Prüfung erhielt das Zeugniß der Reife:

Emil Niche aus Schmiegel, Kr. Kossen, 20 $\frac{3}{4}$ Jahr alt, katholisch, 8 Jahr auf dem Gymnasium, 2 Jahr in Prima, u. will Medicin studiren in Berlin.

Das Lehrpersonal wie auch die Zahl der Stunden eines jeden zeigt folgende Uebersicht; die nach Ostern eingetretenen Veränderungen sind unter A. näher angegeben.

swiadczeń pedagogicznych skazówki w ogóle czulo się pocieszonym i w duchu uniesionem.

D.

Statystyka szkół.

Na S. Michał przeszłego roku było uczniów 399; z tych odeszło: na uniwersytet 11, do innych zawodów 39; pozostało więc na rok szkolny niniejszy 349. Przyjęto na początku roku szkolnego 138, na Wielkanoc 13, ogółem 151. Odeszło w ogóle 76, oddalono 1, umarło 3. W zimowym półroczu liczba uczniów wynosiła 487, w latowym 459, a przy końcu roku szkolnego 424.

W skutek examinu dojrzałości pod przelożeniem Królewskiego Radzcy Regencyjnego i Szkolnego na dniu 11. h. m. odbytego uzyskał zaświadczenie dojrzałości.

Emil Niche, ze Szmigla p. Kościańskiego mając lat 20 $\frac{3}{4}$, katolik, 8 lat w szkołach, 2 lata w kl. I, chce medycyny słuchać w Berlinie.

Grono nauczycieli oraz ilość godzin każdego z osobna przedstawia wykaz następujący; zmiany, które po Wielkanocy zaszły, oznaczone są bliżej pod lit. A.

Lehrer. Nauczyciele.	Stundenzahl eines jeden Lehrers in den einzelnen Klassen. Ilość godzin każdego w pojedynczych klassach.								Summa.
	VI.	V.	IV. a.	IV. b.	III. a.	III. b.	II.	I.	
1) Director: Dr. Prabucki	—	—	—	—	—	3	2	7	12
2) Professor: Czumalina	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3) . . . Wannowski	—	—	—	—	—	4	—	10	14
4) . . . Motty	2	2	2	2	—	2	2	2	14
5) . . . Poplinski	—	—	2	2	—	2	2	2	10
6) . . . Gladisch	—	—	—	—	—	4	3	4	11
7) Oberlehrer Epiller	—	—	—	—	—	—	6	6	12
8) . . . Dr. Hoffmann	—	—	—	—	—	—	12	3	15
9) Lehrer Januskowski	—	—	3	3	7	—	—	—	13
10) . . . Figurski	4	12	—	—	—	—	—	—	16
11) . . . Schweminski	—	—	3	3	—	8	—	—	14
12) interim. Rel.-Lehrer Hebanowski	3	3	2	2	5	2	2	—	19
13) Hilfslehrer Dr. Cegielski	—	—	—	—	13	—	2	—	15
14) . . . Karwowski	—	—	4	4	5	5	—	—	18
15) . . . Dr. Motty	—	—	2	10	2	—	3	—	17
16) . . . Dr. v. Bronikowski	—	—	14	—	—	2	—	—	16
17) . . . Dr. Gruszczyński	15	—	—	—	—	—	—	—	15
18) Zeichenlehrer Rabuske	4	4	—	2	—	2	—	—	12
19) Gesanglehrer Lechner	2	2	—	—	2	—	2	—	8
Außerordentliche Lehrer.									
1) Pred. Schönborn, evang. R.-Lehr.	—	—	—	—	—	2	—	2	4
2) Schulamts-Cand. Dr. Kolanowski	—	—	—	6	—	—	—	—	6
3) . . . Szulc	2	9	—	—	—	—	—	—	11

**Allgemeiner Lehrplan.
Plan nauk ogólny.**

Unterrichtsgegenstände. Przedmioty nauk.	Stundenzahl in jeder Klasse. Liczba godzin w każdej klasie.								Summa.
	VI.	V.	IV. a.	IV. b.	III. a.	III. b.	II.	I.	
Kathol. Religion. . . Religia katolicka.	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Ewang. ewangel.	—	—	—	—	—	2	—	2	4
Hebräisch Język hebrejski	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Griechisch grecki	—	—	4	4	6	6	6	6	32
Lateinisch łaciński	8	8	8	8	8	8	8	8	64
Deutsch niemiecki	4	4	6	6	4	4	3	3	34
Polnisch polski	3	3	2	2	2	2	2	2	18
Französisch francuzki	—	—	—	—	2	2	2	2	8
Philos. Propäd. . . Proped. filozof.	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Mathematik Matematyka	4	4	4	4	4	4	4	4	32
Physik Fizyka	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Naturgeschichte . . . Historia naturalna	2	2	2	2	1	1	—	—	10
Geschichte Historia	1	1	2	2	2	2	2	2	18
Geographie Geografia	2	2	2	2	1	1	1	—	11
Kalligraphie Kalligrafia	2	2	—	—	—	—	—	—	4
Zeichnen Rysunki	2	2	—	—	2	—	—	—	8
Gesang Spiewy	2	2	—	—	—	2	—	—	8
Summa	32	32	32	32	32	32	32	32	

Lehrmittel und Unterstützungsfonds.

Środki naukowe i fundusze wsparcia.

1. Aus den zur Vermehrung der Gymnasialbibliothek ausgesetzten Fond wurden außer den als Fortsetzungen erschienen Werken unter andern auch folgende angeschafft:

Thucydides de bello Pelopon. libri octo: ed. Poppo. — Aeschyli Prometheus; ed. Schoemann. — Q. Horatius Flaccus; ed. Orellius. — Historisch-geographischer Handatlas vom R. v. Wedell. — Geschichtliche Darstellung des großen allgemeinen Concils zu Trident. — Darstellung und Kritik des Hegelschen Systems, v. Staudenmaier. — Phantasie des Alterthums, v. J. A. E. Richter. — Kaiser Friedrich II. v. Höfler. — Dzieła Brodzińskiego. — Historia literatury polskiej: p. Wiśniewskiego T. VI.

2. An Geschenken erhielt die Bibliothek:

a. Vom Höhen Ministerium:

Bilder antiken Lebens, v. Panofka — Atlas der alten Geschichte und Geographie v. Kutschel, Encyclopäd. Wörterbuch der medicinischen Wissensch. Bd. 31 und 32. — Cl. Ptolemaei Geograph. fasc. IV. und V. — Naturhistorischer Atlas v. Goldfuß, Lief. 23.

b. Von der Buchhandlung von J. Cypcer in Krakau:

1. Z przeznaczonych rocznie funduszów na pomnożenie biblioteki gimnazjalnej zakupiono prócz dzieł w dalszym ciągu wychodzących pomiędzy innemi i następujące:

2. W podarunku otrzymała biblioteka:

a. Od Wysokiego Ministerstwa:

b. Z Księgarni J. Cypcera w Krakowie:

Dwu tygodnik literacki.

3. Das physikalische Cabinet hat aus den zur Vermehrung desselben ausgesetzten Fonds einen Zuwachs von 47 Nummern erfahren, und soll noch in Kurzem aus dem Erlöse einer Auction von Doubleten durch einige sehr wichtige Instrumente vermehrt werden.

4. Durch einen besonderen Akt von Pietät ist an unserer Anstalt auch ein zoologisches Museum neubegründet worden. Herr Juritz, Stadtrath in Kapstadt am Vorgebirge der guten Hoffnung, aus dem Großherzogthum Posen stammend und an dem ehemaligen Lyceum hieselbst gebildet, hat in dankbarer Erinnerung an seine Jugendzeit und aus besonderem Wohlwollen für seine Landsleute eine bedeutende zoologische Sammlung für die genannte Anstalt hieher gesandt, welche durch eine Ministe-

3. Zbiór narzędzi fizykalnych z funduszów dla pomnożenia go wyznaczonych powiększył się o 47 numerów, a z przedaży dubletów mają się wkrótce zakupić jeszcze niektóre bardzo ważne instrumenta.

4. Przez wdzięczność szczególną założonem zostało przy szkołach naszych i Muzeum zoologiczne. Pan Juritz, Radca miejski w Kapstacie na Przylądku dobrej nadziei, rodem z W. X. Poznańskiego, a były uczeń dawniejszego Lyceum tutejszego, z wdzięcznością przypominając sobie błogie chwile młodości i w dowód szczególnego przywiązania do ziomeków swoich, przysłał znaczny zbiór zoologiczny dla rzeczzonego instytutu dawniejszego, któryto zbiór z rozporządze-

rial-Bestimmung dem gegenwärtigen Marien-Gymnasium überwiesen wurde. Darin befinden sich über 300 afrikanische Vögel, worunter einige große Raub- und Sumpfvögel; 32 Stück Säugethiere, worunter einige der größten Antilopen und eine schöne bereits ausgestopfte Hyäne; 16 Stück Reptilien, über 150 Stück Conchilien und Korallen. Es ist dies ein schöner Anfang zu einer Sammlung, welche für einen bildenden Unterricht in der Naturgeschichte fast unentbehrlich ist, und sehr leicht zu einem wenigstens den Bedürfnissen der Schule entsprechenden Umfange erweitert werden könnte, wenn andere Schüler der Anstalt oder Gönner derselben nach dem Beispiele des geehrten Wohlthäters aus der Ferne, auch mit inländischen Naturerzeugnissen der Art die Anstalt bedenken möchten.

5. Die Schülerbibliothek wurde auch in diesem Jahre aus den gewöhnlichen Beiträgen der Schüler ansehnlich vermehrt.

6. Vom Schulgelde waren mit Rücksicht auf Fleiß und gute Führung außer den Alumnus gegen 100 Schüler befreit.

7. Das Alumnat ist nach Michaelis v. J. in die im ehemaligen Bernhardiner-Kloster eingerichtete Wohnung translocirt und unter Aufsicht des Rel.-Lehrers Hebanowski als Regens desselben gestellt.

8. In dem früheren Alumnatslocale, im Gymnasium selbst, sind die v. Lubranskischen Conviktoren untergebracht, und stehen unter der Aufsicht des Directors.

9. Die Gesellschaft zur Unterstützung studirender Jugend unterhielt ganz oder theilweise 88 Schüler.

10. Die Buchhandlung der Hrn. Gebrüder Scherl hierselbst schenkte der Anstalt für arme Schüler 12 Exemplare der franz. Grammatik von Trimaill.

11. Der Wohl. Magistrat der Stadt Posen hatte die Gewogenheit, allen Schülern der Anstalt während der Sommerszeit die Theilnahme an der städtischen Badeanstalt in bestimmten Stunden lässlich zu gestatten.

nia Ministeryalnego przekazany został instytutowi naszemu terażniejszemu gymnazyum S. Maryi Magdaleny. Znajdują się w tym zbiorze przeszło 300 ptaków afrykańskich, pomiędzy którymi kilka wielkich drapieżnych i na bagnach żyjących; 32 eksemplarze zwierząt ssących, a pomiędzy niemi kilka z największych antylop i bardzo piękna już wycpana hiena; 16 eks. płazów, przeszło 150 muszli i koralów. Jestto piękny zawiązek zbioru, który dla skutecznego wykładu historii naturalnej prawie niezbędnym będąc, bardzo łatwo mógłby się powiększyć do tego stopnia, iżby potrzebie szkół jakkolwiek odpowiadał, by tylko i inni uczniowie instytutu naszego lub przyjaciele jego idąc za przykładem dobroczyńcy w oddaleniu, również z krajowych płodów natury tego rodzaju używać raczyli zakładowi.

5. Czytelnia uczniów i w roku niniejszym z zwyczajnych składek onychże znacznie się powiększyła.

6. Od opłaty szkolnej ze względu na pilność i dobre obyczaje, prócz alumnów około 100 uczniów było uwolnionych.

7. Alumnat po Stym Michale r. z. przeniesiony został do mieszkania w dawniejszym klasztorze Bernardyńskim urządzanego, i tam pod dozór oddany N. r. Księdzu Hebanowskiemu, jako regensowi.

8. Do mieszkania dawniej alumnackiego w samym gimnazyum sprowadzeni są konwiktory Lubrańskiego, i zostają pod dozorem Dyrektora.

9. Towarzystwo Naukowej Pomocy utrzymywało całkiem, lub w części 88 uczniów.

10. Księgarnia PP. Braci Szerków podarowała 12 exemplarzy Grammatyki francuzkiej przez Trimailla dla ubogich uczniów szkół naszych.

11. Szan. Magistrat miasta Poznania raczył łaskawie wszystkim uczniom szkół naszych pozwolić w czasie lata kąpać się o pewnych godzinach codziennie w łaźniach miejskich.

F.

Ordnung der öffentlichen Prüfung.

Mittwoch, den 25. Sept.

Vormittag.

Von 9 bis 10 1/2 Serta.

Latin.: Hlfsl. Dr. Gruszczyński.

Rechnen: Hlfsl. Figurski.

Von 10 1/2 bis 12 Quinta.

Religion: R.-L. Hebanowski.

Latin.: Hlfsl. Figurski.

Nachmittag.

Von 3 bis 4 Quarta a.

Latin. Hlfsl. Dr. v. Bronikowski.

Mathematik. Hlfsl. Karwowski.

Von 4 bis 5 Quarta b. *)

Griechisch: Cand. Dr. Kolanowski.

Deutsch: Lehrer Schweminski.

Donnerstag, den 26. Sept.

Vormittag.

Von 9 bis 10 1/2 Unter-Tertia.

Latin.: Hlfsl. Dr. Cegielski.

Deutsch: Lehrer Januskowski.

Von 10 1/2 bis 12 Ober-Tertia.

Griechisch: Lehrer Schweminski.

Mathematik: Hlfsl. Karwowski.

Nachmittag.

Von 3 bis 4 Secunda.

Latin.: Oberl. Dr. Hoffmann.

Physik: Oberl. Spiller.

Von 4 bis 5 Prima.

Griechisch: Prof. Wannowski.

Geschichte: Der Director.

*) Der Ordinarius Hlfsl. Dr. Motty ist wegen Militairpflichtigkeit nicht zugegen.

Porządek popisu publicznego.

W Srodę dnia 25. Września.

Przed południem.

Od 9 do 10 1/2 klasa VI.

Język łaciński. N. p. Dr. Gruszczyński.

Rachunki. N. p. Figurski.

Od 10 1/2 do 12 klasa V.

Religia. N. r. X. Hebanowski.

Język łaciński. N. p. Figurski.

Po południu.

Od 3 do 4 klasa IV. A.

Język łaciński. N. p. Dr. Bronikowski.

Matematyka. N. p. Karwowski.

Od 4 do 5 klasa IV. B. *)

Język grecki. Cand. Dr. Kolanowski.

Język niem. Naucz. Schweminski.

W Czwartek dnia 26. Września.

Przed południem.

Od 9 do 10 1/2 klasa III. oddz. niższego.

Język łaciński. N. p. Dr. Cegielski.

Język niemiecki. Naucz. Januskowski.

Od 10 1/2 do 12. Klasa III. oddz. wyższego.

Język grecki. Naucz. Schweminski.

Matematyka. N. p. Karwowski.

Po południu.

Od 3 do 4. Klasa II.

Język łaciński. N. w. Dr. Hoffmann.

Fizyka. N. w. Spiller.

Od 4 do 5. Klasa I.

Język grecki. Prof. Wannowski.

Historia. X. Dyrektor.

*) Ordynaryusz N. p. Dr. Motty dla wojskowości nieobecny.

Freitag, den 27. September.

Schlussfeierlichkeit.

Um 9 Uhr Vormittags.

1. Veni creator. Chorgesang v. Klingohr.
2. Polnische Rede vom Primaner Maximilian Rymarkiewicz: Ueber Niemcewicz.
3. Vertheilung der Prämien.
4. „Das ist der Tag des Herrn“, von Kreuzer.
5. Deutsche Rede vom Primaner Eduard Sydow, über Klopstock.
6. Vorlesung der Promotionen.
7. Salutis humanae etc.: Chorgesang v. Klingohr.
8. Lateinische Rede des Abiturienten Emil Niche:
Qualis debet esse amicitia, quam
und einige Abschiedsworte an die Schule,
worauf der Primaner Julian Szafarkiewicz
ebenfalls in lateinischer Sprache antwortet.
9. Die Kapelle, von Kreuzer.
10. Entlassung des Abiturienten durch den Director.
11. Hymne: „Ehre sei Gott“ v. E. G. Belke.
Hierauf begeben sich die Schüler in ihre Klassen,
wo ihnen die halbjährigen Zeugnisse durch
die Ordinarien eingehändigt werden.

Die Prüfung der neuauftretenden Schüler findet den 14. October um 8 Uhr früh und um 2 Uhr Nachmittags statt.

Das neue Schuljahr beginnt den 15. October mit einem feierlichen Gottesdienste um 9 Uhr in der Pfarrkirche, wonach sich die Schüler in dem Prüfungsfaale zur Feier des Geburtstags St. Majestät des Königs versammeln.

Posen, den 20. September 1844.

Dr. Prabucki.

W Piątek dnia 27. Września.

Zakończenie.

O godzinie 9. z rana.

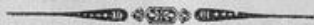
- 1) Veni creator, Chór p. Klingohra.
- 2) Mowa polska p. Ucznia Kl. I. Maximiliana Rymarkiewicza: O Niemcewiczu.
- 3) Rozdanie nagród.
- 4) Spiew: „das ist der Tag des Herrn“ przez Kreutzera.
- 5) Mowa niemiecka p. Ucznia Kl. I. Edwarda Sydowa, o Klopstocku.
- 6) Ogłoszenie promocyj.
- 7) Chór: Salutis humanae etc. p. Klingohra.
- 8) Mowa łacińska Abiturienta Emila Nichego:
sempiternam fore augurari possis,
oraz pożegnanie się z szkołą, na co także
w języku polskim odpowie Ucz. Kl. I. Julian
Szafarkiewicz.
- 9) Spiew: „die Kapelle“ p. Kreutzera.
- 10) Pożegnanie Abiturienta przez Dyrektora.
- 11) Hymn „Ehre sei Gott“ p. K. G. Belkego.
Potem udadzą się uczniowie do swoich klas,
gdzie im Ordynaryuszowie wręczą zaświadczenia półroczne.

Examin z nowymi uczniami odbędzie się dnia 14. Października o godzinie 8 z rana i o 2 po południa.

Rok nowy szkolny rozpocznie się dnia 15go Października przez uroczyste nabożeństwo o godzinie 9tej w kościele farnym; potem zgromadzą się uczniowie w sali examinacyjnej na obchód Urodzin Jego Królewskiej Mości.

Poznań dnia 20. Września 1844. roku.

Dr. X. Prabucki.

Freitag

Um

1. Veni creator
2. Polnische
Rymarki
3. Vertheilung
4. Das ist
5. Deutsche
über Kle
6. Vorles
7. Salutis h
8. Lateinisch

- und ein
worauf
ebenfalls
9. Die Kapelle
 10. Entlassun
 11. Hymne:
Hierauf be
sen, wo ihne
die Ordinarien

Die Prüfung
findet den 14.
2 Uhr Nachm
Das neue
mit einem feie
der Pfarrkirche
Prüfungssaale
jeftät des Kön
Posen, t

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

W Piątek dnia 27. Września.

Zakończenie.

O godzinie 9. z rana.

Veni creator, Chór p. Klingohra.
Mowa polska p. Ucznia Kl. I. Maximiliana
Rymarkiewicza: O Niemeewiczu.
Rozdanie nagród.
Spiew: das ist der Tag des Herrn. przez
Kreutzera.
Mowa niemiecka p. Ucznia Kl. I. Edwarda
Sydowa, o Klopstocku.
Ogłoszenie promocyj.
Chór: Salutis humanae etc. p. Klingohra.
Mowa łacińska Abiturjenta Emila Niehego:
itemam fore augurari possis.
oraz pożegnanie się z szkołą, na co także
w języku polskim odpowie Ucz. Kl. I. Julian
Szafarkiewicz.

Spiew: die Kapelle. p. Kreutzera.
Pożegnanie Abiturjenta przez Dyrektora.
Hymn Ehre sei Gott. p. K. G. Belkego.
Potem udadzą się uczniowie do swoich klass,
e im Ordynaryuszowie wręczą zaświadcze-
pótroczne.

Examin z nowymi uczniami odbędzie się dnia
Października o godzinie 8 z rana i o 2 po
lnia.

Rok nowy szkolny rozpocznie się dnia 15go
ziernika przez uroczyste nabożeństwo o go-
e 9tej w kościele farnym; potem zgromadzą
uczniowie w sali examinacyjnej na obchód
zin Jego Królewskiej Mości.

oznań dnia 20. Września 1844. roku.

Dr. X. Prabucki.

Wątek dnia 27. Września.

Rachunek

0 godzina 9. 7 rana.

- 1) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 2) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 3) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 4) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 5) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 6) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 7) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 8) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 9) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 10) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 11) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.

Każda z powyższych godzin jest dnia
 10. Października o godzinie 8 z rana i o 2 po
 południu.
 W tym celu należy wyznaczyć się dnia 10go
 Października przez uwzględnienie następujących o-
 dnin: 10go w godzinie 10 rana; potem 10 rana
 do następnego w sali egzaminacyjnej na obchód
 10godzin 10go Października 1844.

Wp. N. Trębki

Wątek dnia 27. Września.

Rachunek

0 godzina 9. 7 rana.

- 1) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 2) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 3) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 4) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 5) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 6) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 7) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 8) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 9) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 10) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.
- 11) 7 lat 10 m. 10 d. 10 h. 10 m. 10 s.

Die Prüfung der angehenden Ärzte
 findet am 11. October um 8 Uhr früh und um
 2 Uhr nachmittags statt.
 Das neue Buchst. beginnt am 10. October
 mit dem feierlichen Gottesdienste um 9 Uhr in
 der Kirche, wozu sich die Schüler in dem
 Prüfungssaal zur Zeit der Schlußfeier be-
 finden und König entsenden.

Wp. Trębki